

การใช้สื่อมวลชน ในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
ในเขตการศึกษา 9

นายศาสตร์ จิตนะ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชามัธยมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2528

ISBN 974-564-505-2

010183

i 17434828

THE USE OF MASS MEDIA FOR SOCIAL STUDIES
INSTRUCTION AT THE UPPER SECONDARY EDUCATION LEVEL
IN EDUCATIONAL REGION NINE

Mr. Sart Jittana

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
For the Degree of Master of Education
Department of Secondary Education
Graduate School
Chulalongkorn University

1985

หัวข้อวิทยานิพนธ์   การใช้สื่อมวลชน ในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ระดับชั้น
 มัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตการศึกษา 9

โดย   นายศาสตร์ จิณะ

ภาควิชา   มัธยมศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา   ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กองแก้ว เจริญอักษร

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
 ส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... *สุประคิม* ..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 (รองศาสตราจารย์ ดร.สุประคิม บุนนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... *[Signature]* ..... ประธานกรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทิบูลศรี วาสนสมสิทธิ์)

..... *[Signature]* ..... กรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ลาวัญย์ วิทยาวุฒิกุล)

..... *[Signature]* ..... กรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กองแก้ว เจริญอักษร)

..... *[Signature]* ..... กรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พร้อมพรรณ อุกมสิน)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์   การใช้สื่อมวลชนในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ระดับชั้น
 มัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตการศึกษา 9

ชื่อนิสิต   นายศาสตร์ จิตนะ

อาจารย์ที่ปรึกษา   ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กองแก้ว เจริญอักษร

ภาควิชา   มัธยมศึกษา

ปีการศึกษา   2527

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประเภทของสื่อมวลชน และลักษณะการใช้สื่อมวลชนที่ครูอาจารย์
 และนักเรียน ใช้ในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
 ในเขตการศึกษา 9
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูอาจารย์และนักเรียนเกี่ยวกับการใช้สื่อมวลชน
 ในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ในด้านต่อไปนี้
  - 2.1 ประโยชน์จากเนื้อหาของสื่อมวลชน
  - 2.2 ปัญหาและอุปสรรค ของการใช้สื่อมวลชน ในการเรียนการสอน
 วิชาสังคมศึกษา
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของครูอาจารย์ และนักเรียน ในการใช้สื่อมวลชน
 ในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม 1 ชุด เพื่อใช้กับกลุ่มตัวอย่างประชากร ซึ่งเป็น
 ครูอาจารย์ และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนรัฐบาล 10 แห่ง
 ในเขตการศึกษา 9 จำนวนครูอาจารย์ 80 คน และนักเรียน 400 คน โดยวิธีการสุ่ม
 แบบแบ่งชั้น แล้ววิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ โดยหาค่าร้อยละ ค่ามัธยฐานเลขคณิต
 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ พบว่า

1. ครูอาจารย์ และนักเรียน เคยใช้สื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ ในการเรียนการสอน และครูอาจารย์เกือบทั้งหมดเคยใช้สิ่งพิมพ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หนังสือพิมพ์ ครูอาจารย์ และนักเรียน เห็นว่า ครูอาจารย์สังคมนาได้เคยใช้สื่อมวลชนแต่ละประเภทในลักษณะต่าง ๆ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับนาน ๆ ครั้ง

2. ครูอาจารย์ และนักเรียน เห็นว่า ใ้ได้รับประโยชน์อยู่ในระดับมากจากเนื้อหาสาระของสื่อมวลชนทุกประเภท โดยเฉพาะ วิทยุ โทรทัศน์ ^(วิทยุ) และบันทึกภาพ ภาพยนตร์ หนังสือพิมพ์ และนิตยสารต่าง ๆ ซึ่งใ้ให้ความรู้ทางวิชาการ รายการข่าว และสารคดีต่าง ๆ

3. ครูอาจารย์ และนักเรียน เห็นว่า เนื้อหาสาระของสื่อมวลชนเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก แก่ครูอาจารย์ และนักเรียน และการเรียนการสอนวิชาสังคมนาทุกวิชา

4. ครูอาจารย์ และนักเรียน เห็นว่า การใช้สื่อมวลชนในการเรียนการสอนวิชาสังคมนา ส่วนใหญ่มีปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับปานกลาง

5. ครูอาจารย์ และนักเรียน ใ้เสนอแนะใ้สื่อมวลชนนำเสนอข้อมูลที่เป็นความรู้ทางวิชาการต่าง ๆ ใ้มากขึ้น ใ้มีเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์ในทางสร้างสรรค์ ค่านิยมที่ดีของสังคม ส่งเสริมจริยธรรม วัฒนธรรมที่คังาม และใ้สามารถนำไปใ้ในชีวิตประจำวันใ้

Thesis Title   The Use of Mass Media for Social Studies
Instruction at the Upper Secondary
Education Level in Educational Region Nine

Name   Mr.Sart Jittana

Thesis Advisor   Assistant Professor Kongkaew Charoen-agorn

Department   Secondary Education

Academic Year   1984

ABSTRACT

Purposes

The purposes of the study were:

1. To study the types of mass media and how they were used by teachers and students for social studies instruction at the upper secondary education level in educational region nine.

2. To study the opinions of teachers and students on the following aspects:

2.1 The usage of content of mass media.

2.2 The problems and obstacles in using mass media for social studies instruction.

3. To study the suggestions of the teachers and the students in using mass media for social studies instruction.

Procedures

A questionnaire was constructed by the researcher and administered to 80 teachers and 400 students selected by stratified

random technique from 10 government schools in educational region nine. The collected data were analyzed by means of percentage, arithmetic mean and the standard deviation.

Results :

1. The social studies teachers used various types of mass media for instruction and most of them used printing mass media especially newspapers. Both teachers and students indicated that social studies teachers seldom used most forms of mass media.

2. The teachers and the students indicated that all types of mass media were very useful and informative at the high level especially radios, televisions, videotapes, movies, newspapers, magazines and journals which provide content knowlege, news programme, and documentary series.

3. Both teachers and students indicated that content and information from mass media were very beneficial at high level for themselves and for social studies instruction.

4. Problems and obstacles in using mass media for social studies instruction were at average level.

5. Both teachers and students suggessted that mass media present more content knowledge which help foster social values, ethics, culture for the use in daily life.

กิติกรรมประกาศ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับความกรุณาจากท่าน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ก่องแก้ว เจริญอักษร อาจารย์ที่ปรึกษาที่กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ ข้อคิดเห็น และปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งเสมอมา อีกทั้งท่าน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พร้อมพรรณ อุคมสิน ที่กรุณาให้คำแนะนำปรึกษา ตลอดจนแก้ไขปรับปรุงการใช้คำทางสถิติมาโดยตลอด ท่านอาจารย์ ดร.พีระ จิรโสภณ และท่านรองศาสตราจารย์ วิรัช ลภีรัตนกุล ใ้ให้คำปรึกษา แนะนำ และตรวจแก้ไขแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษา และอาจารย์สังคมศึกษา ทั้ง 10 โรงเรียน ในเขตการศึกษา 9 ทุกท่าน อาจารย์พิทักษ์ มากพูน อาจารย์สนธิ เนียมสา อาจารย์กัญฉิทธิ์ เปลรินทร์ อาจารย์เอกฉัตร พัฒราช อาจารย์ นักเรียนโรงเรียนบางปะกอกวิทยาคม และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตการศึกษา 9 ที่กรุณาให้ความร่วมมือ และช่วยเหลือในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดียิ่ง

ผู้วิจัยระลึกเสมอถึงพระคุณของคุณพ่อ-คุณแม่ คุณสำคัญ-คุณโอภาส โกศลวัฒน์ ที่ให้กำลังใจและช่วยเหลืออย่างเต็มที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณอัญชลี จิตนะ ผู้ซึ่งเป็นแรงใจ และช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดมากที่สุด จึงทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงลงด้วยดี

ศาสตราจารย์ จิตนะ

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิจกรรมประกาศ.....	ช
รายการตารางประกอบ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	5
คำจำกัดความ.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
ความหมายของสื่อมวลชน.....	7
ประเภทของสื่อมวลชน.....	7
ลักษณะของการใช้สื่อมวลชน.....	10
หน้าที่ของสื่อมวลชน.....	13
อิทธิพลของสื่อมวลชนที่มีต่อสังคม.....	15
การใช้สื่อสารมวลชนในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา.....	20
งานวิจัยในประเทศ.....	23
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	32

บทที่

3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	35
	เครื่องมือในการวิจัย.....	35
	กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	36
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	37
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	81
	สรุปผลการวิจัย.....	82
	การอภิปรายผล.....	85
	ข้อเสนอแนะ.....	91
	บรรณานุกรม.....	94
	ภาคผนวก.....	99
	ประวัติผู้วิจัย.....	122

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของครูอาจารย์สังกัดศึกษา จำแนกตามสภาพ.....	40
2	จำนวนและร้อยละของนักเรียน จำแนกตามสถานภาพ.....	43
3	จำนวนและร้อยละของครูอาจารย์ และนักเรียน จำแนกตามที่มี เครื่องมือสื่อสารมวลชน.....	47
4	ร้อยละของครูอาจารย์สังกัดศึกษา จำแนกตามการ- ติดตามสื่อมวลชน.....	48
5	ร้อยละของครูอาจารย์ และนักเรียน จำแนกตามสภาพการใช้ สื่อมวลชน ในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา.....	50
6	ร้อยละของครูอาจารย์ และนักเรียน จำแนกตามลักษณะของการใช้ สื่อมวลชนในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา.....	53
7	ค่ามัธยเลขคณิต ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของ ความคิดเห็นของครูอาจารย์ และนักเรียน เกี่ยวกับประโยชน์จาก เนื้อหาสาระของสื่อมวลชน เพื่อใช้ในการเรียนการสอนวิชาสังคม ศึกษา.....	60
8	ค่ามัธยเลขคณิต ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของ ความคิดเห็นของครูอาจารย์ และนักเรียน เกี่ยวกับเนื้อหาสาระ ของสื่อมวลชน เพื่อใช้ในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ตาม รายวิชาต่าง ๆ.....	64
9	ค่ามัธยเลขคณิต ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของ ความคิดเห็นของครูอาจารย์ และนักเรียน เกี่ยวกับประโยชน์ จาก เนื้อหาสาระของสื่อมวลชน ที่มีต่อตัวครูอาจารย์ และนักเรียน.....	65

ตารางที่

หน้า

10	ค่ามัธยเลขคณิต ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของ ความคิดเห็นของครูอาจารย์สังคมศึกษา และนักเรียน เกี่ยวกับ ปัญหาและอุปสรรคของการใช้สื่อมวลชน ในการเรียนการสอน วิชาสังคมศึกษา.....	67
11	จำนวนความคิดเห็นของครูอาจารย์ เกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการใช้ สื่อมวลชนในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา.....	70
12	จำนวนความคิดเห็นของครูอาจารย์ เกี่ยวกับข้อเสนอแนะให้สื่อมวลชน นำเสนอข้อมูล เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการเรียนการสอนวิชาสังคม ศึกษา.....	71
13	จำนวนความคิดเห็นของนักเรียน เกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการใช้ สื่อมวลชนในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา.....	75
14	จำนวนความคิดเห็นของนักเรียน เกี่ยวกับข้อเสนอแนะให้สื่อมวลชน นำเสนอข้อมูล เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการเรียนการสอนวิชาสังคม ศึกษา.....	77